

Aleksis K – Sunnuntai-Kaleva

Hen, hon ja han

Tasa-arvon ja sukupuolineutraalisuuden johtavassa valtakunnassa, Ruotsissa, akatemia on päättänyt, että sikäläiseen kieleen otetaan sukupuoleton persoonapronomini hen. Ennestäänhan ruotsissa on ollut kaksi hän-sanaa, joista han on tarkoittanut mieshüntä ja hon naishüntä. Nämä puhuttelut ovat heti paljastaneet sivullisellekin, kumpaan sukupuoleen persoona kuuluu, mikä ei ole suinkaan itsestään selvää Ruotsissa. Kun nyt sitten tulee käyttöön tämä hen, kukaan ei suoralta kädeltä tiedä, onko kysymyksessä mies, nainen vai ei osaa sanoa.

Uudistuksessa on takana hieno ja hyvä ajatus – totta kai. Kun puhutaan henistä, tarkoituksena on siirtää huomio pois henkilön sukupuolesta ja keskittää se itse asiaan, siis esimerkiksi seksiin. Nykyisen kieliopin aikanahan asiasta kuin asiasta tulee huolestuttavan useasti sukupuoliväritteistä, onpa kysymys vaikka kaivosteollisuudesta.

Ehkä uudessa tavoitteessa onnistutaan ajan mittaan, mutta ainakin alkuvaiheessa ulkomaalaisen korvaan hen voi töksähtää. Moni tuskin tulee sen kuultuaan keskittyneeksi pelkkään asiaan, päinvastoin. Useimpien mieleen pulpahtaa ensimmäisenä, että mikähän epeli se tämä on, kun ei ole han eikä hon, vaan jotakin muuta.

Ruotsalaisten pyrkimyksessä ehdottomaan sukupuolettomuuteen on omituista myös se, että pronomini on valittu nimenomaan hen. Sehän vie pakostakin ajatukset naishenkilöön, koska se on mukana jo nykyisen naishänen genetiivimuodossa, hennes. Naiselta se kuulostaa myös ruotsalaisen vaatefirman nimessä Hennes & Mauritz, jossa Mauritz on ilmeisesti herra ja Hennes hänen rouvansa. Ainakin englantilaisille on varmasti vaikea selittää, miten ihmeessä sana hen voi olla sukupuolineutraali, se kun tarkoittaa englanniksi kanaa tai ylipäänsä naaraslintua. Kun britti kuulee, että hen on hän ruotsiksi, hän melko varmasti kysäisee, että onkos miespuolinen hän sitten cock, vai mikä.

Tuollaiset niuhotukset ovat ehkä meiltä suomalaisilta pelkkää kateutta. Ruotsalaisilla on tästä eteenpäin peräti kolme sukupuolta, han, hon ja hen, mutta suomessa ei tällaisesta ylellisyydestä ole tietoakaan. Meillä on vain yksi hän, riippumatta siitä, mitä hänen housunsa kätkevät sisälleen. Jos meillä oikein tarkasti seurattaisiin Ruotsia tässäkin asiassa, kuten yleensä, meille pitäisi ottaa käyttöön kaksi uutta yksikön kolmatta persoonapronominia. Hyn voisi tarkoittaa naista ja hön miestä, tai päinvastoin, ja hän jäisi neutraaliksi versioksi. Sen verran hullunkurisilta nuo kuitenkin kuulostavat, että ehkä on viisainta tyytyä yhteen häneen ja yrittää erottaa miehet ja naiset toisistaan jollakin muulla tavalla.

Artikkelin lähde Kaleva